

Wat die tegenstellingen betreft: hoe simpel leek de wereld in '45! De Organisatie der Verenigde Naties, in de zomer van dat jaar in San Francisco opgericht, telde slechts een-en-vijftig leden – zes die tot het door de Russen gedomineerde Oostblok behoorden: de Sowjet-Unie, Wit-Rusland, de Oekraïne (om de instemming der Russen met de opzet der Verenigde Naties te verwerven hadden Roosevelt en Churchill er in berust dat de Sowjet-Unie door drie lidstaten zou zijn vertegenwoordigd), Polen, Tsjecho-Slowakije en Joegoslavië, vijf-en-veertig die òf van het Westblok deel uitmaakten òf, als het op stemmen aankwam, meestal met dat Westblok meestemden, en binnen dat Westblok waren het in de regel de Verenigde Staten die de toon aangaven. Veertig jaar later evenwel tellen de Verenigde Naties honderdnegen-en-vijftig lidstaten: niet alleen zijn de mogendheden met welke de Geallieerden en de Sowjet-Unie in oorlog waren geweest, er geleidelijk in opgenomen maar vooral ook heeft het dekolonisatieproces er toe geleid dat in Azië, Oceanië, het Caraïbisch gebied en met name in Afrika nieuwe staten zijn ontstaan die tot de VN zijn toegelaten. De meeste van die nieuwe staten behoren tot wat men 'de Derde Wereld' is gaan noemen: een wereld welks armoede schril afsteekt bij de gestegen welvaart in de industrieel ontwikkelde landen. Die tegenstelling werd, alle verleende hulp ten spijt, alleen maar scherper.

Opmerkelijk is dat het niet tot een Derde Wereldoorlog kwam: niet in '48, toen de Sowjet-Unie door middel van een blokkade Amerikanen, Britten en Fransen trachtte te bewegen tot het opgeven van hun positie in de westelijke helft van de vroegere hoofdstad van het Derde Rijk, Berlijn; niet in '50, toen communistisch Noord-Korea het tot de Amerikaanse machtssfeer behorende Zuid-Korea aanviel; niet in '62, toen president Kennedy wenste te verhinderen dat de Sowjet-Unie atoomraketten installeerde op Cuba; niet in '67, toen Israël, door de Verenigde Staten gesteund, het met de Sowjet-Unie verbonden Egypte een zware nederlaag toebrengde; niet later in de jaren '60, toen de Verenigde Staten van het door hen gesteunde Zuid-Vietnam uit communistisch Noord-Vietnam op de knieën trachtten te dwingen (een poging die deerlijk mislukte); niet in '73, toen Israël, nu door Egypte aangevallen, bij zijn verdediging de Egyptische strijdkrachten in een nagenoeg hopeloze positie bracht – en zo zouden wij meer voorbeelden kunnen geven. De kern van de zaak was steeds dat de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie uit welbegrepen eigenbelang een ten top gevoerde directe confrontatie uit de weg gingen. Wèl gaf elk economische en veelal ook militaire hulp aan betrouwbaar geachte regimes in de Derde Wereld (of aan opposanten